

Næste Sag paa Dagsordenen var:

Fortsættelse af første Behandling af Forslag til Lov om uretmæssige Prisaftaler m. v.

Forhandlingen genoptoges.

Lange: Naar jeg skal udtale mig om de foreliggende Forslag om Prisforhold, kan jeg begynde med at sige det samme, som jeg sagde ved Behandlingen af det af Regeringen i Fjor fremsatte Forslag om Priskontrol til Hindring af urimelig Handelsfortjeneste, at hvis der kunde laves en Lov, der fuldstændig forhindrede en saadan urimelig Fortjeneste, men dog muliggjorde, at Virksomhederne kunde drives med en rimelig Fortjeneste, og at Virksomhedernes Udvikling og Trivsel ikke hindredes, vilde jeg være en Tilhænger af en saadan Lov, og saa vilde jeg medvirke til dens Gennemførelse. Men jeg har i Aar som i Fjor den absolutte Tro, at en saadan Lov ikke kan skrives, og jeg bygger denne Tro ikke alene paa Bedømmelsen af de Regeringsforslag, vi nu har set i de sidste to Aar, og den Lovgivning, vi kender fra Krigens Tid, men jeg bygger tillige min Opfattelse paa en Undersøgelse af hele den Lovgivning, der paa dette Omraade har fundet Sted gennem Aarhundreder, og hvorom man kan sige, at den Slags Foranstaltninger altid er brudt sammen, at man altid igen har maatte opgive dem. Det er nemlig ikke saaledes, som naive og beundrende Tilhængere af den nuværende Regering maaske tror — naar jeg siger „naive“ Tilhængere, tænker jeg naturligvis ikke paa ærede Medlemmer af dette høje Ting; der findes blandt dem sikkert ingen naive, men maaske beundrende Tilhængere, men udenfor dette Ting kan der nok findes naive Tilhængere, der tror, at det, der foreligger i disse Forslag, er noget ganske nyt og noget overordentlig genialt, som den højtærede Erhvervsminister har udgransket. Nej, den højtærede Erhvervsminister gentager kun de Forsøg, som ogsaa fandt Sted f. Eks. i det gamle Rom; der var ogsaa offentlig Prisregulering, der blev ansat Maksimalpriser, og den højtærede Erhvervsminister træder kun f. Eks. i Kejser Diokletians Fodspor, naar han vil gennemføre saadanne Foranstaltninger. Man kendte ogsaa den Gang saadanne Indgreb, og disse Indgreb lignede i paafaldende Grad de Indgreb, man kender fra Krigsperioden, og de Indgreb, man vil gøre efter de Forslag, som har været forelagt i de senere Aar. Der er blot den Forskel, at

den romerske Kejser gik noget videre med Hensyn til Straffen, idet han efter forskellige Skærpelser indførte Dødsstraf som eneste Straf for Overtrædelse af Bestemmelserne. Det foreliggende Forslag tilsigter kun — jeg kan maaske sige *kun* — Indførelse af Bøder paa indtil 100 000 Kr., saa foreløbig er der kun Tale om økonomisk Henrettelse, men man kan ikke vide, hvorvidt vi kan naa, naar det foreslaaede Raad faar undersøgt og overvejet Spørgsmaalet om en videre Udvikling af disse Lovgivningsforanstaltninger, hvad der i Regeringsforslagets § 5 angives som en af Raadets Opgaver.

Forslaget indeholder ikke noget nyt, man møder Systemet op gennem Middelalderen og i den nyere Tid, man møder det i alle Europas Lande, man ser Statsmyndighederne gribe ind overfor Lavsvæsenet ved Indførelse af Maksimalpriser paa Nødvendighedsartikler, man ser, hvorledes disse Kampe kun fører til en stærk Udvikling af Monopolsystemet, overfor hvilket man saa maa indføre Statskontrol, og man kender ogsaa fra England Gennemførelsen, saa vidt jeg husker i det 17de Aarhundrede, af den engelske „Common Law“, der erklærer Overenskomster om Begrænsning af Konkurrence ugyldige. Det er altsaa heller ikke her noget nyt, man staar overfor. Da Adam Smiths Ideer om den frie Konkurrence brød igennem i Europa, fulgte derefter en ny Periode med forstærket Koncentrationstendens. Skabelsen af Truster, Karteller og Monopoler tog Fart, fordi den frie Konkurrence, som ogsaa vi fra vor Side maa fastholde er det ønskelige Grundlag for Erhvervslivets Udvikling, dog ogsaa har sine Grænser, som, hvis de overskrides ved Forbud mod ethvert Samarbejde og enhver Organisation af ligestillede, maa føre til, at de svage bukkes under, og at Omsætning og Produktion samles hos de ganske faa og stærke. Saadan Koncentration er maaske ønskelig set fra et socialdemokratisk Synspunkt, og det er maaske derfor naturligt, at den nuværende Regering søger at gennemføre Lovgivningsforanstaltninger, som maa ende i dette Resultat; men det er lige saa naturligt, at vi ud fra vort Synspunkt maa anse det for i høj Grad ønskeligt, at der ogsaa under den frie Konkurrences Fane gives Mulighed for Opretholdelse af en tilpas talstærk og nogenlunde velstillet Mellemstand, og ud fra denne Anskuelse maa vi derfor ogsaa bedømme de foreliggende Forslag.

Det af den højtærede Erhvervsminister fremsatte Lovforslag indeholder saaledes ingen nye Tanker eller nye Ideer, intet, der